

ΕΠΕΤΕΛΕΙΟΝ ΚΟΥΡΤΙΟΥ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΖΟΜΕΝΗ ΥΠΟ

Μ. Ε. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ.

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον ἀριθμὸν).

ΣΤ'.

Αιολεῖς καὶ Ἀχαιοί.

Αἱ Θῆβαι εἰσὶν ὁ τόπος, ἐνθα ὁ ἐκ τῆς Φοινίκης καὶ τῆς ἐλληνικῆς Ἀνατολῆς εἰσαχθεὶς πολιτισμὸς ἐνέβαλε βαθύτατα τὰς ρίζας αὐτοῦ καὶ τὴν αἰσθητοτάτην συνίστησιν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἰθαγενὲς στοιχεῖον. Τούτου ἕνεκα ὁ Κάδμος ἐτήρησε σαφέστερον ἢ οἱ λοιποὶ τῆς αὐτῆς κατηγορίας ἥρωες ξένον τινὰ χαρακτῆρα, τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ δυσμενῶς μόνον καὶ ἐχθρικῶς προσέβλεπομένων ὑπὸ τῶν γειτόνων αὐτῶν, τοῦτον δ' ἕνεκα ἐπὶ δὲν κατέχει θέσιν ἐν ταῖς ἐθνικαῖς γενεαλογίαις, οὐδὲ φαίνεται μετὰ τῶν ἄλλων ἡρώων ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑλλάδος.

Οὕτως, ὡς παρὰ τοῖς Αἰολεῦσιν ἐνοοῦντο οἱ ἰθαγενεῖς Πελαγοί, οἵτινες διὰ τῆς μετὰ τὸν ὑπερθαλασσίων ἀποίκων ἀναμειγῆς αὐτῶν εἶχον προαχθῆν ἐν τῇ γεωργίᾳ, τῇ ναυσιπορίᾳ καὶ τῇ πολιτικῇ ὁργανώσει, κατὰ τὰ αὐτὰ ὑπὸ τὸ περιληπτικὸν ὄνομα τῶν υἱῶν τοῦ Αἰόλου ἢ τῶν Αἰολιδῶν ἐνοοῦντο οἱ ἥρωες, οἱ θεωρούμενοι ὡς κάτοχοι καὶ κήρυκες τοῦ πολιτισμοῦ τούτου. Ἦσαν δ' οὗτοι ὁ Ἰάδων, ὁ Ἀθάμας, ὁ πρόγονος τῶν Μινυῶν, ἡ προφητικὴ οἰκογένεια τῶν Ἀμυθαονιδῶν, ἀπογόνων τοῦ Σαλμονέως, τέλος οἱ Νηλεῖδαι τῆς Μεσσηνίας καὶ ὁ κορινθίος ἥρωας Σίδουρος, ὃ κατ' ἀναλογίαν συντάσσουσι τὸν Ὀδυσσεά. Αἰολεῖς εὐρίσκειν ἐν Θεσσαλίᾳ, ὡς καὶ ἐν τῷ ἀρχιπελάγει τῆς Κεφαλληνίας, ἐπὶ τῶν ἁκτῶν τῆς Ἠλίδος, τῆς Μεσσηνίας, τῆς Λοκρίδος καὶ τῆς Αἰτωλίας· ἐμφανίζονται δ' ἡμῖν ἐν γένει ὡς λᾶτρες τοῦ Ποσειδῶνος καὶ συγκεχωνεμένοι μετὰ λαοῦ τινος Λελέγων καὶ Ἰωνῶν¹.

Τὸ μόνον σημεῖον συναφείας, ἡ μόνη ὁμοιότης τοῦ χαρακτῆρος, ἣν πρὸς ἀλλήλους εἶχον οἱ Αἰολεῖς οὗτοι καὶ Αἰολιδαι, εἶναι αὕτη, ὅτι ὑπὸ διαφόρους μορφὰς ἐκπροσωποῦσι τὴν ἀπὸ τοῦ πελασγικοῦ εἰς τὸν ἑλληνικὸν αἰῶνα μετάβασιν, τὴν συγκρότησιν ναυτικῶν πολιτειῶν ἐν Εὐρώπῃ, τὴν ἐπαύξεισιν τῆς ἰσχύος καὶ τῶν φώτων, αἵτινα ἐκόμισαν οἱ ἐκ τῆς ἐλληνικῆς Ἀνατολῆς ἐλθόντες ἀποικοί.

Καὶ οἱ Ἀχαιοὶ δὲ εἰσι λαὸς μεταβατικός· οὐχ ἦντον ἔχουσιν ἥθος ἱστορικώτερον καὶ χαρακτῆρας σαφέστερους, θεωροῦνται δὲ ὡς κλάδος τῶν Αἰολέων, οἷς αὖθις βραδύτερον συνεχωνεύθησαν, καὶ οὐχὶ κατ' ἀκολουθίαν ὡς ἀρχικὴ φυλὴ, ὡς ἀνεξάρτητος τις κλάδος τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους· οὕτως οὐδεὶς λόγος περὶ ἀρχαϊκῆς διαλέκτου, οὔτε περὶ ἀρχαϊκῆς τέχνης².

Τοῦτο ἔχουσι κοινὸν τοῖς Αἰολεῦσιν, ὅτι πανταχοῦ, ἐνθα ἀπαντῶμεν, διαφαίνεται ἐν ταῖς ἐξεδιν αὐτῶν λίαν σαφῶς ὁ τύπος τῆς ἐκ τῆς θαλάσσης προελθούσης ροπῆς. Αὐτοὶ οἱ Ἀχαιοὶ εἰσι τῶν ἀρχαιότατα πρὸς τὴν θάλασσαν ἐξοικειωθείδων ἐλληνικῶν φυλῶν, εὐρίσκόμενοι μόνον ἐπὶ τῶν ἁκτῶν, κατέχοντες μάλιστα ἀξιόλογον ἑκτασὶν ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ἁλυσίδων. Πρὸς τοῦτους παρατηρεῖται στενὴ αὐτῶν πρὸς τοὺς Ἰῶνας συγγένεια· οὕτω δὲ

ὁ Ἴων καὶ ὁ Ἀχαιὸς συνετάχθησαν ὡς ἀδελφοὶ καὶ υἱοὶ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἐν Ἰωνίᾳ οἱ Ἀχαιοὶ τάσσουσι τὴν κοιτίδα τῆς μεγίστης αὐτῶν ἡγεμονικῆς οἰκογενείας. Οἱ Ἀχαιοὶ συνάπτονται ἐπὶ τῇ Λυκίᾳ καὶ τῇ Τρωάδι διὰ τῆς φυλῆς τῶν Τεύκρων, ἡρώων Ἀχαιῶν μάλιστα, ὡς ὁ Αἰακός, συνεργούντων εἰς τὴν ἔγερσιν τῶν τευχῶν τοῦ Ἰλίου. Ἐν Κύπρῳ, ὡς καὶ ἐν Κρήτῃ, ὑπῆρχον Ἀχαιοὶ ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων· εὐρίσκοντο δὲ καὶ ἐν ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Πηνειοῦ, περὶ τὸ Πήλιον, ἐν Αἰγίνῃ καὶ ἐν Ἀττικῇ. Ἐν συντόμῳ οἱ Ἀχαιοὶ φαίνονται διεσπαρμένοι περὶ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, ἐπὶ σημείων δὲ οὕτως ἀφελστών ἀλλήλων, ὥστε ἀδύνατον εἶναι νὰ θεωρήσωμεν πᾶν ὃ τι φέρει τὸ ὄνομα τοῦτο ὡς τὰ λείψανα λαοῦ, βιόντος τέως κοινόν τινα βίον· τοῦτο δὲ τόσῳ μᾶλλον. Ὅσον οὐδαμοῦ φαίνονται συνιστάντες κυρίως εἰπεῖν λαόν, τὴν βᾶσιν τοῦ πληθυσμοῦ. Περιορίζονται εἰς ὀλίγας τινὰς ἐπισήμους οἰκογενείας, αἵτινες παράγουσιν ἡγεμόνας καὶ ἥρωας, τοῦτου δὲ ἕνεκα ἡ ἐκφραδὶς «υἱοὶ Ἀχαιοῦ» ἐδήλου τοὺς εὐγενεῖς τὴν καταγωγὴν. Ὅσον πρόδηλος καὶ ἀν ἵνα παρὰ τοῖς Ἀχαιοῖς ὁ τύπος τοῦ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς εἰσαχθέντος πολιτισμοῦ, καίτοι δὲ ἐν τῷ μύθῳ καὶ κατὰ τὴν λατρείαν μόλις διακρίνονται τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀσίας, ἐν τούτοις προεκάλεσαν ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ Ἑλλάδι ἀνάπτυξιν μᾶλλον αὐτόματον ἢ ὅτι οἱ πρεσβύτεροι αὐτῶν Αἰολεῖς. Ὑπ' αὐτῶν ἰδρύθησαν αἱ πρῶται πολιτεῖαι, αἵτινες ἐχώρησαν ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν Ἀνατολήν· ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως μάλιστα τῶν Ἀχαιῶν ἢ τῶν Ἑλλήνων ἱστορία ἀρχεται σχηματίζουσα συνεχῆ τινα κρόκιν.

Ἐν τοῖς πολλοῖς ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν καταληφθεῖσι χωρίοις ἡ μεταξὺ Οἴτης καὶ Ὀθρυος ὁρωρυγμένη γόνιμος κοιλάς ἐτήρησε τὰ ἀξιολογώτατα τῆς διαμονῆς αὐτῶν ἔχην· τὴν φθιώτιδα λέγομεν, ἐνθα ὁ Σπερχεῖος ἐκχεεῖ τὰ ὕδατα αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀνοίγει τῷ ναυδάτῃ τὸ πλούσιον αὐτοῦ βαθύπεδον. Αὐτόθι εὐρίσκονται ἀρχαῖα φρούρια, ἐν οἷς ἡ «Κρεμαστὴ Ἀγρίσσα», οὕτω καλουμένη διὰ τὴν ὁμοιότητα αὐτῆς πρὸς φωλεάν, κρεμαμένην ἀπὸ τοῦ βράχου, αὐτόθι δ' ἐπιχωριάζουσιν οἱ τοῖς Ἀχαιοῖς εὐαρεστοῦντες μῦθοι, ἡ ἱστορία τοῦ Πηλέως, παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Σπερχεῖος ἐκατόμβας τράγων εὐχομένου τοῖς ἀθανάτοις, οἵτινες φιλιῶς κοινωνοῦσιν αὐτῷ, τοῦ Ἀχιλλέως, υἱοῦ τοῦ Πηλέως καὶ τῆς ἀργυροπένης θαλασσίας θεᾶς, ὅς, ἀνατραφεὶς ἐπὶ τῶν ὀρέων, κατέρχεται εἰς τὴν κοιλάδα, ἐνθα ἀπόλλυται ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς νεότητος. Ὁ ἐπέραστος καὶ μεγαλοπρεπὴς οὗτος ἥρωας, ὅς δὲν ὀκνεῖ νὰ προέλθῃ βραχὺ καὶ ἐνδοξον στάδιον ἀντὶ μακρᾶς μὲν καὶ εὐνήμερου, ἀλλ' ἀφανοῦς ζωῆς, συνίστησιν ἀφθαρτον μνημεῖον τοῦ ἱπποτικοῦ πνεύματος, τῶν ὑψηλῶν ἐμπνεύσεων καὶ τῶν ποιητικῶν ἀρετῶν τῶν Ἀχαιῶν.

Ἄλλος ἀρχαῖκος ὡσαύτως μῦθος εἶναι ὁ τοῦ Πέλοπος, ἄξιος σπουδῆς ἰδίᾳ, διότι σαφέστερον παντὸς ἄλλου ἡρωικοῦ μύθου ἀγεῖ ἡμᾶς πρὸς τὴν Λυδίαν καὶ τὴν Ἰωνίαν. Γινώσκουμεν ἥδη τὸν οἶκον τοῦ Ταντάλου, τὴν πλουσίαν καὶ ἰσχυρὰν ταύτην οἰκογένειαν, ἥτις τὴν ἔδραν αὐτῆς κατάστησεν ἐπὶ τοῦ Σιπύλου καὶ ἡ ὁποία οὕτω στενῶς σχετίζεται πρὸς τὴν λατρείαν τῆς φρυγικῆς Μεγάλης Μητρός¹. Μέλη τῆς οἰκογενείας ταύτης μεταναστεύουσι καὶ πλέουσιν ἀπὸ τῶν λιμένων τῆς Ἰωνίας πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἐνθα ἀφικνοῦνται μετὰ ἐπιχειρηματιῶν ἐταίρων καὶ ὁπασυρῶν, μετὰ ὧν καὶ γοήτρων λαμπρᾶς πολυτελείας. Αὐτόθι παρασκευάζουσιν ἑαυτοῖς θέσιν ἐν τοῖς ἰθαγενέσιν, οἵτινες ζῶσιν ἀνευ πολιτικοῦ δεσμοῦ, συναγείρουσι τούτους περὶ ἑαυτοῦς καὶ ἰδρύουσιν οὕτω κληρονομικὰς ἡγεμονίας ἐν τῇ ἄρτι ἀνακαλυφθεῖσῃ χώρᾳ, ἥς οἱ κάτοικοι, ἐνωθέντες οὕτως, εἰσέρχονται ταυτοχρόνως εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἱστορικῆς ἀναπτύξεως.

Οὕτως ἄνδρες, οἷος ὁ Θουκυδίδης, φαντάζονται τὴν ἐποχὴν, ἣν ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν ἐνεκαίνισεν ἡ ἐμφάνισις τῶν Πελοπιδῶν—τί δὲ τὸ ἀπίθανον ἢ τὸ ἀστήρικτον ὑπάρχει ἐν ταῖς ιδέαις ταύταις; Μὴ πᾶν ὃ τι ἡ παράδοσις ἀναφέρει περὶ ἀχαιῶν ἡγεμόνων τῆς φυλῆς τοῦ Πέλοπος δὲν ἐπανάγει ἡμᾶς σταθερῶς εἰς τὴν Λυδίαν; Τοῖς ὑψηλοῦς κατὰ τὸν λυδικὸν τρόπον ἐπιταφίους γεωλόφους ἀνευρίσκουμεν παρὰ τοῖς Ἀχαιοῖς, οἱ Τανταλίδαι ἐκόμισαν εἰς τὴν Θεσσαλίαν καὶ τὴν Πελοπόννησον² τὴν λατρείαν

1) Περὶ Αἰολέων καὶ Αἰολιδῶν ἴδε Deimling, *Leleger*, σ. 132, 148, 158. Περὶ τοῦ ὀνόματος δὲ τῶν Αἰολέων ὡς σημαίνοντος λαὸν κεκραμέων ἴδε Gerhard, *Poseidon*, σ. 192.

2) Περὶ τῶν Ἀχαιῶν ὡς κατεχόντων τὸ μέσον μεταξὺ Πελασγῶν καὶ Ἑλλήνων ἴδε Gerhard, *Volksstamm der Achäer (Abh. der Berlin. Akad., 1853, σ. 419)* καὶ Deimling, *Leleger*, σ. 123, 212.—Κατὰ τὸν De Rouge (*Rev. Archéol., 1867, 2, σ. 44, 96*) καὶ τὸν Elers (*Aegypten, 1, 154* καὶ ἐξῆς) οἱ Ἀχαιοὶ ἐπὶ τῶν αἰγυπτιακῶν μνημείων ἔχουσιν εἰς διακριτικὸν γνῶρισμα κνημίδας. Εἶναι τοῦτο σφάλμα, ὅπερ ἔκτοτε ἐπηνώρθωσεν ὁ W. Pleyte (*Z. f. ägypt. Sprach., 1871, σ. 15—16*).

1) Stark, *Niobe*, σ. 435 καὶ ἐξῆς.

2) Παυσαν., Γ', κβ', 4. Περὶ τοῦ Πέλοπος δὲ, κατασκευάζοντος τῇ Ἀφροδίτῃ ἄγαλμα ἐκ ξύλου μύρτου, ἴδε αὐτόθι, Ε', ιγ', 7.

τῆς Μεγάλης Μητρὸς, οἱ θιάσσοι δὲ τῶν κατὰ τὴν λυδικτὴν ἀρμονίαν αὐλητῶν ἠκολούθησαν αὐτοῖς μέχρι Σπάρτης. Τὰ ὁδῶν τοῦ Πέλοπος ἀνεπαύοντο ἐν Πίσῃ παρὰ τὸ ἱερὸν τῆς λυδικῆς Ἀρτέμιδος, αὐτὴ δὲ ἡ Ἀρτεμις ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Ψιγνεΐας τῶν ἱερῶν πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα, ὃς πανταχοῦ ἐπιτελεῖ τὰ ἔργα ζιγέρω τῆς θεᾶς. Ἡ τοῦ οἴκου τούτου ἰσχὺς ἠρεῖδετο ἐπὶ τοῦ πλουτοῦ αὐτοῦ, γνωστὸν δὲ ὅτι παρὰ τοῖς Ἕλλησι τὰ πλεονέκτα χρυσωρυχεῖα ἦσαν ἡ ἄμμος τοῦ Πακτωλοῦ καὶ αἱ πλεονεῖαι τοῦ Τρωῶντος. Οἱ Πελοπίδες, κατέχοντες τοὺς θησαυροὺς τούτους, ἐξεθάρμηναν τοὺς αὐτόχθονας, οἵτινες ἐν ἰδρωτὶ τοῦ προσώπου ἐγεώργουν τοὺς ἀγροὺς αὐτῶν, ἔκτοτε δὲ ὁ χρυσοῦς καὶ ἡ ἡγεμονικὴ ἰσχὺς γίνονται ἐν τῷ πνεύματι τῶν Ἑλλήνων δύο ἰδέαι ἀχώριστοι. Οἱ ἄλλοι θνητοί, ὡς λέγει τοῦτο ὁ Ἡρόδοτος, λαλῶν περὶ τῶν Σκυθῶν², διακαίονται ὑπὸ τοῦ πόθου τοῦ χρυσοῦ, ἀλλὰ τῷ γεννηθέντι ἡγεμόνι παρέχει κράτος καὶ δύναμιν καὶ συνίστησι τὸ σύμβολον καὶ τὴν σφραγίδα τῆς ὑπερανθρώπου διαγωγῆς αὐτοῦ.

Ἀποδεχθέντες ὡς γεγονὸς τὴν ὑπαρξίν ἀρχαϊκοῦ τινος κράτους ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ἑρμου, οὐδένα λόγον ἔχομεν ἂν ἀμφιβάλλωμεν ὅτι ἡ κατάπτωσις τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἔσχεν ὡς ἐπακόλουθον μεταναστάσεως, αἵτινες εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν ἡπειρον ἐκόμισαν τὰ σπέρματα διαφόρων λατρειῶν καὶ νέων καλλιτεχνικῶν παραγωγῶν.

Ἀλλὰ ποῦ ἐγένετο ἡ τῆς ξένης δυναστείας κοινωνία πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς; Ὁ μῦθος πρὸς τὴν ἐρώτησιν ταύτην οὐδεμίαν παρέχει ἀποκρίσιν. Ἐν Πελοποννήσῳ ἡ σύγχυσις εἶναι ἥδη πλήρης· ἄλλως τε δὲ ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς χερσονήσου δὲν ὑπάρχει παλαιὸς μῦθος, λαλῶν περὶ ἀποβάσεως. Εἶναι ἄρα πιθανὸν ὅτι ἡ γόνιμος αὕτη κοινωνία ἐγένετο ἐν Θεσσαλίᾳ, ὅτι ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ μοῖρά τις τοῦ λαοῦ, ἡγουμένων τῶν νέων αὐτῆς ἀρχηγῶν, ἀπέλιπε τοὺς λίαν πυκνῶς κατοικημένους δῆμους τῆς Φθίας καὶ ἀπώκησε πρὸς μεσημβρίαν, ἐνθα ἵδρυσε πόλεις καὶ πολιτείας, ὧν ἡ ψῆμα ἐπεσκίασε τὴν τῶν Ἀχαιῶν τῆς Θεσσαλίας³.

Τέλος οἰαδιόποτε κἂν ἡ ὁδός, ἣν ἐπορεύθησαν οἱ Πελοπίδες καὶ οἱ Ἀχαιοί, ἵνα εἰσχωρήσωσιν εἰς τὴν Πελοπόννησον, οὐδαμῶς εὗρον ἐν αὐτῇ χώραν καὶ λαὸν ἀκαλλιέργητον. Γνωστὸν ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐθεώρουν τὸ Ἄργος ὡς τὴν χώραν ἐκείνην, ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς ὁποίας συνήθησαν αἱ ἀρχαιόταται τῶν φύλων τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῶν τῆς Δύσεωςσχέσεις, εἶδομεν δὲ ἥδη δύναμις ποίων ροπῶν οἱ Πελασγοὶ τῆς χώρας εἶχον ἀποβῆ Ἀναοί. Κατὰ τὰς ἐξεις τοῦ ἑλληνικοῦ μύθου τοιαύτη παρὰ τοῖς λαοῖς ὑποκατάστασις τοῦ ὀνόματος ἐμφαίνει πάντοτε τὰς κριτικαῖς ἐποχὰς τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν. Ἡ τοῦ Ἀργίου πεδία πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν ἐλλειπουσῶν πηγῶν εἶχε φρέατα, χωροῦντα διὰ τοῦ βράχου μέχρι τῶν ὑποχθονίων λιμνῶν ἢ συλλέγοντα τὸ ὕδωρ εἰς ὑψῆς αὐτοῦ κατὰ τοὺς μῆνας τῆς ξηρασίας· ἐπὶ τῆς παραλίας ἦσαν ἱδρυμένα νεώρια πρὸς κατασκευὴν τῶν πλοίων καὶ νεώριοι πρὸς νεώλκην αὐτῶν, ἐν τῇ πόλει δὲ ἡ τῆς ἀγορᾶς πλατεῖα ἦν ἐσκαῖ ἀφιερωμένη τῷ λυκίῳ θεῷ. Αὐτὸς ὁ Δαναὸς ἐθεωρεῖτο ὡς προσελθὼν εὐθὺς ἐκ Ρόδου, ἐκ τῆς νήσου δηλαδὴ ἐκείνης, ἥτις ἦν ὁ φυσικὸς μεταξὺ τῆς μεσημβρινῆς ἀκτῆς τῆς Ἀσίας καὶ τοῦ Αἰγαίου σταθμός.

Δὲν ὑπάρχει ἐν Ἑλλάδι χώρα, ἡ συγκεντοῦσα ἐν στενῷ χώρῳ τοσαύτας σεμνὰς ἀκροπόλεις, ὅσας ἡ Ἀργολίς. Ὑπάρχει ἐν πρώτοις ἡ ὑψηλὴ Λάρισσα, ἣν ἡ φύσις φαίνεται προοριζάσα εἰς κέντρον τῆς χώρας· ἔπονται, ἐν γωνίᾳ τινὶ ἐσθηνωμένοι, αἱ Μυκῆναι, εἴτα ἐν τοῖς ἀνατολικῶν ὄρεσιν ἡ Μίδεια, παρὰ τὴν θάλασσαν δὲ ἐπὶ μεμονωμένου βράχου ἡ Τίρυνς καὶ τέλος, ἡμίσειαν ὥραν ἐκείθεν ἀπέχον, τὸ Ναύπλιον μετὰ τοῦ λιμένος αὐτοῦ. Ἡ γραμμὴ αὕτη τῶν παλαιῶν φρουρίων, ὧν σήμερον ἔτι θαυμάζομεν τὰ ἀδιάσειστα ὑπόδαρμα, μαρτυρεῖ τοὺς πεισματώδεις ἀγῶνας, τοὺς ταράξαντας τὸ ἀρτιγέννητον Ἄργος, ἀποδεικνύει δὲ

ὅτι ἐν τῷ βαθυπέδῳ τοῦ Ἰνάχου συνεκροτήθησαν ταυτοχρόνως πολλαὶ ἀντίζηλοι δυνάμεις, ὧν ἐκάστη ἠρεῖδετο ἐπὶ τῆς ἰσχύος τῶν ἰδίων χαρακωμάτων, αἵτινες δὲ τὴν προσοχὴν αὐτῶν ἔστρεφον κατὰ προτίμησιν ἢ μὲν πρὸς τὴν θάλασσαν, ἢ δὲ πρὸς τὴν μεσόγειαν.

Ἡ τῶν μνημείων τούτων μαρτυρία ἐπικυροῦται ὑπὸ τῶν μύθων, καθ' οὓς παρήχθησαν διαμελισμοὶ ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ Δαναοῦ.

Ὁ ἐξόριστος ἡγεμὼν Προῖτος ἐπανήχθη εἰς τὸ Ἄργος ὑπὸ λυκικῶν ὁμάδων καὶ τῇ βοηθείᾳ τούτων ἤγειρεν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τὸ φρούριον τῆς Τίρυνθος, ἀπὸ τοῦ ὁποίου δεσπόζει τῆς μεσογαίας. Ἐν τῇ ὑπερῷαν τῆς λυκίας αὐτοῦ συζύγου, ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῷ θυγατέρῳ αὐτοῦ, σκωπτουσὼν τοὺς ἀρχαίους θεοὺς τῆς χώρας, ὑπάρχουσιν ἱστορικὰ ἔχνη, τὴν ἀρχαιότητα τῶν ὁποίων ἐγγυᾶται ἡ λογικὴ αὐτῶν συνάφεια¹.

Ὁ ἕτερος τῶν Δαναίδων κλάδος συνάπτεται ὡσαύτως τῇ Λυκίᾳ διὰ στενὸν σχέδον. Ὁντως ὁ τοῦ Ἀκρίσιου ἔγγονος Περσεύς, ὁ ἐπὶ μακρὸν μὲν χρόνον ποθοῦμενος οὗτος γόνος, εἴτα δὲ φῶδον ἐμπνέων καὶ εἰς τὴν θάλασσαν ριπτόμενος, οὗ τὴν ἄμαχον ἀνδρείαν τὸ μαντεῖον εἶχε συμβολικῶς παραστήσει ὑπὸ τὴν μορφήν περωτοῦ λέοντος², ὃς δὲ, ἐπανελθὼν ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, ἵδρύει τὰς Μυκῆνας εἰς νέαν πρωτεύουσιν πάσης τῆς Ἀργολίδος, αὐτὸς οὗτος ὁ Περσεύς εἶναι οὐσιωδῶς ἥρωες τοῦ φωτός, ἐξακοντίζων τὰς νικηφόρους αὐτοῦ ἀκτίνας ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης, ἥρωες ἰδίοις τῆς Λυκίας, δημιουργηθεὶς κατὰ τὸν ἀπολλωνίον τύπον· εἶναι ἀπλούστατα ἀντίτυπον τοῦ Βελλεροφῶντος, οὗ τὸ ὄνομα καὶ ἡ λατρεία τιμῶνται ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ἀλιπέδων. Τέλος αὐτὸς ὁ Ἡρακλῆς εὐρίσκειται ἀναμειγμένος ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τῶν Περσείδων· εἶναι υἱὸς βασιλέως, γεννηθεὶς ἐν τῷ πύργῳ τῆς Τίρυνθος καὶ τυραννηθεὶς ὑπὸ τοῦ Εὐρυσθέως, ταῖς διαταγαῖς τοῦ ὁποίου ὑποβάλλει αὐτὸν αὐστηρὸν πρεσβυγενείας δίκαιον.

Ἐνῶς ὁ οἶκος τῶν Δαναίδων ἀσθενεῖ διαιρούμενος καὶ ὁ τῶν Προϊτιδῶν κλάδος δοκιμάζεται ὑπὸ τῆς δυστυχίας, ξέναι οἰκογένειαι καταλαμβάνουσι τὴν ἀρχὴν ἐν Ἀργεῖ, εἶναι δὲ αὗται αἰολικαί, ὧν ἡ κοιτίς εὐρίσκειται ἐν τῷ προσιτῷ τῆς δυσμικῆς ἀκτῆς τῆς Πελοποννήσου τμήματι, οἱ Ἀμυθωνίδαι καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις ὁ Μελάμπους καὶ ὁ Βίας³. Ἡ τῶν Περσείδων δύναμις καταρρέει, οἱ υἱοὶ καὶ οἱ ἔγγονοι τῶν νεολύδων κρατοῦσι τῆς χώρας, ἐν τοῖς ἀπογόνους δὲ τοῦ Βίαντος ὑπάρχουσιν ὁ Ἀδραστος, ὃς ἀνάσσει ἐν Σικυῶνι, καὶ ὁ Ἰππομέδων, ἐν τοῖς Μελαμπεδοῖς δὲ ὁ ἱερατικὸς ἥρωες Ἀμφιάραος. Ἐπωφελοῦμενοι οὗτοι ἐκ τῆς ἐξαντλήσεως τῆς Θήβας ἀναρχίας, δυναστεύουσιν πρὸς ἐξόντωσιν τῆς ἀπεχθοῦς τῶν Καδμειῶνων πόλεως. Ἐπὶ δύο διαδοχικὰς γενεὰς συνάπτονται αἱματηραὶ μάχαι, ὅτι δὲ δὲν ἴσχυσε νὰ κατορθώσῃ ἡ ἡρωϊκὴ ὁρμὴ τῶν Ἑπτὰ, τοῦτο οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἐκτελοῦσι δι' ὀλιγωτέρων δυνάμεων· οἱ Θηβαῖοι ἠττήθησαν ἐν Γλίδαντι καὶ ἡ πολιτεία αὐτῶν κατεστράφη⁴.

Διὰ τὸν καταμελισμὸν τοῦ ἀργείου ἐδάφους καὶ τὴν κατάστασιν ἐξαντλήσεως, ἐν ἣ αἱματηραὶ ἀντιζηλῖαι εἶχον περιστρίψει τὴν ἀριστοκρατείαν, νέα δυναστεία κατώρθωσε νὰ καταλάβῃ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν χώραν ἡνωμένην ἐκάλεσεν εἰς νέας ὅλας τύχας ἦν δὲ αὕτη ἡ οἰκογένεια τῶν Τανταλίδων, ὡς μοχλὸν ἔχασε τὸν ἀχαικὸν λαόν⁵.

(Ἀκολουθεῖ)

1) Περὶ τῶν Πελοπίδων καὶ τῆς λατρείας τῆς Ἀρτέμιδος ἴδε *Archaeol. Zeitung*, 1853, σ. 156, καὶ Deimling, *Leleger*, σ. 169.

2) Ἡρόδοτος, Α', 5.

3) «Ἀχαιοὶ οἱ Φθιώται συγκατελθόντες Πέλοπι εἰς τὴν Πελοπόννησον (στράβ., σ. 365)». Πρὸς δὲ: «Ἀχαιοὶ Φθιώται τὸ γένος ὥκησαν ἐν Λακεδαίμονι (στράβ., σ. 383)». Περὶ δὲ Φθιωτῶν Ἀχαιῶν ἐν Θερμοπύλαις ἴδε ὡσαύτως στράβ., σ. 429.

1) Περὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Περσείδων τοῦ Ἀργίου ἴδε E. Curtius, *Peloponnesos*, II. 345, καὶ Schiller, *Staemme und Staaten Griechenlands: Argolis*, 1861.

2) Περὶ τοῦ Περσεύς, χαρακτηριζομένου ὡς ὑποπτεροῦ λέοντος ἐν τῷ προλόγῳ τῆς τῷ Εὐριπίδῃ ἀποδομένης *Δανάης*, ἴδε καὶ Nauck, *Trag. graec. fragm.*

3) Περὶ τῶν Ἀμυθωνιδῶν ἴδε Στράβων, σ. 373. Παυσαν., Β', 17, 4, Ἀπολλοδ., Β', 6, 4, Schiller, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 5.

4) Weleker, *Der epische Cyclus*, II 396.

5) Οἱ κάλλιον γινώσκοντες τὰς πελοποννησιακὰς ἀρχαιότητας ἔλεγον: «Πέλοπα πρῶτον πλῆθει χρημάτων, ἀλλ' ἔθεν ἐκ τῆς Ἀσίας ἔχων, εἰς ἀνθρώπους ἀπόρους, δύναμιν περιποιήσασθαι τὴν ἐπωνυμίαν τῆς χήρας ἐπληύτην ὄντα ὁμοῦς σχεῖν (Θουκυδ., Α', 9)».